

Aranyékszer története

Egykoron ezt a beszédet hallottam.¹ A Győzedelmes Srávasztiban², a Dzsetavana³ ligetben, az Anáthapindada⁴ kertjében tartózkodott, az ezerkettőszázötven szerzetesből álló nagy szanghával⁵ együtt.

Akkor abban a városban egy uraság feleségének fia született, akit Aranyékszernek neveztek el. A világon káprázatosan páratlan külseje volt. A fiú a korábbi tettei által mindkét kezét ökölbe szorítva született. A fiú szülei csodálkoztak, és ezt szerencsétlenségnek gondolták, s mindkét öklét kinyitották és megvizsgálták. Akkor látták, hogy a fiú két tenyerében aranyérme volt.

A két szülő nagyon örvendezett és elvették mindkét érmét, a kivett érmék helyén újra és újra újabbak jelentek meg és azokat is elvették. Az előzőekhez hasonlóan a szülők elvették a tenyeréből az aranyérméket, a kincstárat is megtöltötték, de a fiú kezéből az aranyérme nem fogytak el.

Amikor a fiú felnőtt a szüleit így kérte:

- Szerzetes akarok lenni!

A szülei pedig:

- Tégy a szíved szerint, megengedjük. - így mondták.

Majd Aranyékszer fiú odament, ahol a Magasztos volt, fejével a lábához⁶ borult ezekkel a szavakkal kérte a Buddhát:

- Győzedelmes! Nekem könyörületed miatt megenged-e, hogy a tanításaid szerzetese legyek? - így kérte.

¹ A hitelesség pecsétje. A tanítás átadása évezredekken át szóbeli volt. A „hallottam” kifejezés hangsúlyozza a közvetlen átadási láncot. A hagyomány szerint Ánandától származik, aki emlékezetből idézte fel a tanításokat az 1. zsinaton. A kifejezés garantálja, hogy a tanítás közvetlenül a Buddhától származik.

² Srávasztí, (sz. *Śrāvastī*, p. *Sāvatthī*): Jelentése a „hallgatás helye”. Az ősi indiai Kósala királyság fővárosa, Gautama Buddha idejében India egyik legjelentősebb metropolisza volt. A hagyomány szerint a Megvilágosult huszonöt esős évszakot (monsunt) töltött itt. Ma fontos régészeti és zarándokhely az észak-indiai Uttar Prades államban, ahol a Dzsetavana-kolostor kapujánál Asóka király oszlopai hirdetik a hely szentségét.

³ Dzsetavana (szanszkrit: *Jetavana*): Szó szerinti jelentése: „Dzséta ligete”. India egyik leghíresebb buddhista kolostora (sz. *vihāra*), melyet Dzséta hercegtől vásároltak meg. Ez volt a második állandó lakhely, amelyet a Buddhának és közösségének adományoztak. Szimbolizálja a világi uralkodók és a tanítók közötti kapcsolatot.

⁴ Anáthapindada (sz. *Anāthapiṇḍada*): Gazdag srávasztí-beli kereskedő, a Buddha legfőbb világi támogatója. Nevének jelentése: „az árvák és elhagyatottak táplálója”, melyet a szegények iránti rendkívüli nagylelkűségével érdemelt ki. Ő vásárolta meg a ligetet aranyérmékkel borítva be a földjét, hogy kolostort emeljen a Rendnek. A hagyomány szerint a kert az ő és Dzséta herceg nevét is viseli, emlékeztetve az utókort az adakozás erejére.

⁵ Szangha (sz. *Saṅgha*): Jelentése „gyülekezet”, „közösség” vagy „társaság”. Nagy kezdőbetűvel a Gautama Buddha által alapított spirituális közösséget, a szerzetesek és apácák rendjét jelöli. Ebben a szövegösszefüggésben az ezerkettőszázötven tanítvány a Buddha legszűkebb, állandó kíséretét és a tanítások hiteles őrzőit jelképezi. Nagy kezdőbetűvel használják Gautama Buddha korabeli történelmi közösségére vonatkozólag is.

⁶ A tibeti szövegekben (és a szanszkrit eredetiben: *pāḍau śirasā vandate*) gyakran szereplő „fejével a lábához borult” fordulat a feltétlen hódolat és a legmélyebb tisztelet kifejezése.

A buddhista hagyományban ez az úgynevezett átadás gesztusa: a tanítvány saját testének legnemesebb részét - a fejét - a Mester legalacsonyabb pontjához - a lábához - érinti. Ez a cselekedet szimbolikusan a gőg és az ego teljes lebírását jelképezi. Aranyékszer fiú esetében ez jelzi, hogy a világi gazdagságból a szellemi út alázatos keresőjévé válik.

A Magasztos így nyilatkozott:

- Aranyékszer fiú, megengedem neked, hogy szerzetessé válj.

Így miután a Buddha megengedte neki, leborotválták Aranyékszer fiú haját, szakállát, szerzetesi köntöst adtak rá és szerzetes novícius⁷ lett.

Eltelt néhány év, eljött az ideje, hogy teljesen felszenteljék, a szangha felé kifejezte a hitét és kérte, hogy avassák szerzetessé. Amikor a felsorakozott teljesen felszentelték szanghájának mindegyike előtt meghajolt, mindkét kezéből a földet megérintve egy-egy arany érme jelent meg, és hasonlóan egymás utáni leborulásakor mindenhol arany érme maradt.

Szerzetessé válása óta - mivel kitartóan meditált - elérte az arhat szintet.

Ánanda⁸ a Győzedelmest kérdezte:

- Győzedelmes! Ez az Aranyékszer szerzetes ezt megelőzően miféle érdemeket szerzett, hogy születésétől fogva aranyérmeket tart a kezében? Győzedelmes tanítsd meg nekem!

A Győzedelmes Ánandának így válaszolt:

- Hallgasd figyelmesen, és vésd az elmédbe, megtanítom neked.

Ánanda:

- Így fogom hallgatni. – így mondta.

A Magasztos ezt mondta:

- A korábban elmúlt kilencvenegy kalpával⁹ ezelőtt, amikor Kanakamuni¹⁰ nevű Buddha a világon megjelent és a szent tanításával az érző lények javára tett. Olyan, mérhetetlen sok tanítást adott, hogy az elmondhatatlan. Az a Buddha a szanghával együtt vidékről vidékre vándorolt. A nemes származású, magas rangú, gazdag és luxusban élő uraságok különféle ételeket előkészítettek és a Buddhának és a nemes szangha jelenlévőinek

⁷ A novícius (vagy novícia) egy újonc, egy kezdő a szerzetesi életben, aki még csak a próbaidőszakát tölti egy vallási rendben, és nem tett még ünnepélyes szerzetesi fogadalmat, de már felöltötte a szerzetesi ruhát (újoncév). A buddhista hagyományban a novícius a szerzetesi út első fokozatán álló személy. Ez a „*próbaidő*” a szellemi érettség elérését szolgálja, mielőtt a tanítvány a rend teljes jogú tagjává válna. A szó jelentése: „*erényre törekvő*” a latin novicius (új, újonnan érkezett) szóból ered, és átvitt értelemben is használják.

⁸ Ánanda neve szanszkritul „*Boldogságot*” vagy „*Örömet*” jelent. Sákjamuni Buddha unokatestvére és egyik legfőbb tanítványa volt, aki több mint két évtizeden át szolgált a Mester állandó kísérijeként és személyi segítőjeként. A hagyomány szerint ő rendelkezett a legkiválóbb emlékezőtehetséggel: minden tanítást, amelyet a Buddha elmondott, képes volt szó szerint felidézni. Az első buddhista zsinaton ő mondta fel emlékezetből a tanító beszédeket (szútrák), ezért illetik a „*Dharma Őrzője*” címmel. Alakja a buddhizmusban az önzetlen hűség és az odaadó szolgálat eszményképe. Különleges szerepe volt az szerzetesnők rendjének (sz. *bhiksuni*) megalapításában is, mivel ő járt közbe a Buddhánál, hogy a nők is teljes jogú tagjai lehessenek a közösségnek. Halála után hamvait szent építményekben, sztúpákban helyezték el, melyeket a hagyomány szerint évszázadokon át az apácák gondoztak.

⁹ Kalpa a buddhista időszámításban fontos fogalom. Szanszkrit eredetű, egy hosszú időszakra, időciklusra utal, amely általában a világegyetem létrejöttével, fejlődésével, végével kapcsolatos. Hosszú időt ölelnek fel, melyek hossza körülbelül 4,32 milliárd év

¹⁰ Kanakamuni (sz. *Kanakamuni*; t. *gser thub*) Buddha a jelen szerencsés korszak második buddhája volt, amelynek során 1002 buddha fog megjelenni. A samaya szerint ő az ötödik a hét hősies buddha közül, akik Sákjamuni Buddha előtt éltek.

felajánlásokat tettek.¹¹ Abban az időben élt egy szegény ember, aki semmilyen vagyonnal nem rendelkezett, és aki állandóan fát gyűjtött a hegyen és azt eladta. Később a fáért két pénzérmét kapott. Amikor a szegény ember megpillantotta a Buddhát, amint a szerzetesek kíséretében a királyi palotába, a meghívásra halad, szívét mérhetetlen boldogság járta át, elméje megtelt tiszta örömmel és a két érme birtokosa mivel azokat a Buddhának és a szanghának felajánlotta, a Győzedelmes végtelen könyörülettel tekintett rá és a két érmét szerető együttérzéssel elfogadta. - a Magasztos Ánandának így nyilatkozott. - Akkor az a szegény ember mivel a két pénzérmét felajánlotta a Buddhának és a szanghának, kilencvenegy kalpán át a kezében állandóan aranyérmeket tartó és gazdagsággal, drágakövekkel és megélhetéshez szükséges javakkal ki nem fogyó módon áldott lett. Aki akkor az a szegény ember volt, most Aranyékszer szerzetes. Még ha az az ember nem is érte el az arhatság gyümölcsét, érdemeinek jövőbeli beérése mégis mérhetetlen lesz. Ezért Ánanda, minden élőlénynek buzgón kell gyakorolnia az adakozást.

Akkor Ánanda és a hatalmas kíséret, miután hallották a Buddha ezen szent kinyilatkoztatását, szívüket mélységes hit és tiszteletteljes odaadás járta át s a tanban hívőkké váltak.

Egyesek elérték a folyamba lépés gyümölcsét, mások pedig az egyszer-visszatérő, a nem-visszatérő és az arhatság állapotát érték el. Némelyek pedig felébresztették magukban vágyat a legvégső, felülmúlhatatlan és tökéletes megvilágosodás iránt, felkeltve szívükben a bódhicitta fényét. Néhányan pedig a vissza nem térés földjére léptek¹², és a kíséret minden tagja, egytől egyig, kimondhatatlan boldogsággal és ujjongással fogadta szívébe a Magasztos tanítást.

Ez Aranyékszer fejezete, amely a nyolcadik.

¹¹ A buddhista hagyományban a nemesek által felajánlott ételek és ajándékok az adakozás (sz. *dāna*) páramita gyakorlatát példázzák. A *Bölcs és a Balga* történeteiben a hangsúly a „karmikus gyümölcsökön” van: a Buddha és a szangha számára tett legkisebb felajánlás is mérhetetlen érdemet (t. *bsod nams*) eredményez, amely a későbbi életben gazdagsághoz, szerencsés újraszületéshez, végül pedig a megszabaduláshoz vezet.

¹² A buddhizmusban a nemes út gyümölcsei (sz. *āryamārgaphala*, p. *ariyamaggaphala*; t. *'phags lam gyi 'bras bu*) négy szakasz a teljes felébredés útján. Ez a négy gyümölcs a folyamba lépő (sz. *śrotāpanna*, t. *rgyun du zhugs pa*), az egyszer visszatérő (sz. *sakṛdāgāmin*, t. *lan gcig phyir 'ong ba*), a vissza nem térő (sz. *anāgāmin*, t. *phyir mi 'ong ba*), és a méltó (sz. *arhat*, t. *dgra bcom pa*).

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]